

Ombudsmannarapport från Sverige 2014

Lars Jansson, Ulf Sandgren, Ewa Swensson

Sedan den 1 januari 2013 är Samhällsbyggarna den samlade föreningen för alla som har intresse av samhällsbyggnadsfrågor i Sverige. Det är en naturlig utveckling eftersom lantmätarnas kompetens kommit att efterfrågas inom allt fler områden och arbetsmarknaden har breddats samtidigt som det blivit allt viktigare med nära samverkan med andra yrkesgrupper. Det gäller t.ex. väg- och vattenbyggare, fastighetsvärderare, geotekniker och jurister.

Lantmätarnas förening i Sverige

Samhällsbyggarna är en branschövergripande ideell nätverksorganisation med ca 5 000 medlemmar. Föreningen bildades den 1 januari 2013 genom en sammanslagning av ASPECT (Lantmätarnas- och Fastighetsekonomernas Riksföreningar) samt SVR (Väg- och Vattenbyggarnas Riksförbund). Huvudsyftet med föreningen är att utgöra ett nationellt nätverk som är unikt i sin bredd och med spetskompetens inom samhällsbyggnadsområdets alla delar.

Medlemmar är i huvudsak civil- och högskoleingenjörer med samhällsbyggnadsinriktning samt studenter från dessa högskoleutbildningar. Det finns dock inga formella utbildningskrav eller andra krav för att bli medlem. Tvärtom, välkomnar Samhällsbyggarna alla som är intresserade av samhällsbyggnadsfrågor att bli medlem. Under hösten 2014 har också en ambitiös rekryteringskampanj inletts för att få flera att bli medlemmar. En särskild rekryteringsinsats har också riktats till studenter, som numera erbjuds att gratis vara medlemmar i föreningen.

En viktig del i föreningens verksamhet är de sektioner som finns inrättade för olika specialområden. Idag finns sektioner för fastighetsanalys och marknad, fastighetsförvaltning, fastighetsvärdering, finansiering/transaktion, miljö/hållbar utveckling, infrastruktur, informationsteknologi, internationell verksamhet, juridik, lantmäterihistoria, projektledning och stadsutveckling. Dessutom finns sektioner för seniorer, studenter /yngre yrkesverksamma samt young professionals.

Det är också av största vikt att föreningen bedriver attraktiv verksamhet i hela landet. För närvarande finns sex aktiva regionala sammanslutningar inom föreningen.

Samhällsbyggnadsdagarna är föreningens stora konferens. I år samlades närmare 700 deltagare. Konferensen innehöll också årets nordiska lantmätarkongress. Det fackliga programmet var fullt ut integrerat med Samhällsbyggnadsdagarna med fyra särskilda sessioner samt med ett antal föredrag från nordiska medverkande även i andra sessioner. Därutöver ordnades en mottagning före kongressen, en kväll med middag och socialt umgänge hemma hos föreningsmedlemmar som bor i

Stockholmsområdet. På grund av för få deltagare fick dock programmet för medföljande att utgå.

I mars 2015 kommer föreningen tillsammans med ett antal andra föreningar ordna en stor kongress med fokus mot det tekniska området inom byggandet, fortlöpande information lämnas på www.position2015.se. Även Samhällsbyggnadsdagarna kommer att arrangeras 2015, nämligen bestämt den 14-15 oktober på Waterfront i Stockholm.

Ett stort antal frukostmöten samt hel- och halvdagsseminarier anordnas också varje år runt om i landet.

Föreningen ger ut magasinet Samhällsbyggarna, som utkommer med 6 nr per år. Därutöver ges ett medlemsblad ut 10 gånger per år.

Föreningen har en hemsida www.samhallsbyggarna.org, som uppdateras regelbundet.

Arbetsmarknad

Arbetsmarknaden för lantmätare är mycket god. Kompetensen efterfrågas inom allt fler områden samtidigt som vi har stora pensionsavgångar. Grunden för den breddade marknaden ligger i kombinationen av goda kunskaper inom juridik, ekonomi och teknik. Samtidigt sker också en högre grad av specialisering inom olika områden. Konkurrensen mellan arbetsgivarna om kvalificerade medarbetare är hård och söktrycket till det utbildningar som ger lantmätarekompetens har också ökat.

Det bedöms att enbart Lantmäteriet behöver rekrytera cirka 100 nya lantmätare per år under den kommande femårsperioden. Till det kommer att andra arbetsgivare behöver rekrytera tillsammans omkring 400 nya lantmätare per år under motsvarande period.

Bristen på förrättningslantmätare har inneburit att Lantmäteriet söker täcka behovet genom att rekrytera även personer utan lantmäterit utbildning. Främst är det då personer med juristutbildning som anställs. Detta kompletteras med ett relativt omfattande internt utbildningsprogram. Situationen idag innebär att både Lantmäteriet och andra måste arbeta aktivt med intern kompetensbreddning samt vidareutveckling av personer med annan utbildningsbakgrund samt ytterligare ge spetskompetens till befintliga lantmätare.

Större förändringar inom verksamhetsområdet

Sverige fick under oktober en ny regering efter åtta års styre av den borgerliga alliansen. Det är i nuläget oklart hur detta kommer att påverka vårt verksamhetsområde, särskilt som den nya regeringen måste regera i minoritet och söka stöd från andra partier för att få igenom sina förslag.

Den tidigare regeringen tillsatte ett flertal utredningar som har det gemensamma syftet att underlätta byggandet av nya bostäder och även i övrigt komma tillrätta med de problem som finns på bostadsmarknaden.

Genom ändringar i plan- och bygglagen har förrättningslantmätarens roll i planerings- och genomförandeprocessen stärkts, bland annat genom att kommunerna blir skyldiga att samråda med lantmätaren för att se till att planerna blir ändamålsenliga att genomföra.

Regeringen har beslutat om en digital agenda och som preciseras i en nationell handlingsplan för e-förvaltning. Betydelsen av geografisk information och fastighetsinformation som grund för nya e-tjänster blir allt tydligare.

Modellen för prissättning av geodata ifrågasätts allt mer. Ännu har dock inga politiska beslut om att ändra den nuvarande finansieringsmodellen fattats i Sverige.

Utbildning

Samhällsbyggnadssektorn är en bransch i förändring. Yrkesrollerna har breddats och arbetsuppgifterna har blivit mer beroende av kompetens inom informationsteknologi, projektledning, kommunikation och marknadsföring. Även utbildningarna har delvis följt efter. På KTH (Stockholm) slogs utbildningarna i Lantmäteri och Väg- och Vatten samman redan för tio år sedan till en Samhällsbyggnadsutbildning.

Civilingenjörsutbildning inom lantmäteri erbjuds idag vid två högskolor i landet, förutom vid KTH också vid Lunds Tekniska Universitet. Därutöver finns treåriga högskoleingenjörsutbildningar i Gävle, Trollhättan och Karlstad med lite olika fokus. Till exempel utbildas i Trollhättan främst förrättningslantmätare, medan utbildningen i Karlstad är inriktad mot mätteknik och GIS. I Gävle erbjuds en större bredd i utbildningsinnehållet. Var och en av utbildningarna i Stockholm, Lund, Gävle, Trollhättan och Karlstad tar årligen in cirka 50 elever. Från dessa kandidatutbildningar är det möjligt att under två år läsa vidare vid KTH till en masterexamen.

En ny ettårig masterutbildning har startats vid Universitetet i Umeå. Den förutsätter att eleverna redan har en relevant treårig kandidat- eller högskoleutbildning.

Söktrycket är högt vid samtliga utbildningsplatser. Störst är det i Stockholm där närmare 2 000 personer sökte till samhällsbyggnadsutbildningen.

Övrigt

Lantmäteriet har nyligen tagit ett nytt system för inskrivning i bruk efter en lång och kostsam utvecklingsprocess.